

II. U zbivanjima 1848. g. imao je Kukuljević značajno mjesto. U martovskim danima stoji uz Gaja i Vraniczanyja na čelu narodnog pokreta. On je iznio prijedlog za saziv Slavenkog kongresa u Pragu. Putuje u Sremske Karlovce i Beograd radi političkog saveza. Član je banskog vijeća. U novom Saboru istupa kao predstavnik ljevice, a njegovi stavovi u svim značajnim pitanjima ogledaju se u brojnim saborskim govorima i novinskim člancima.

Nastupom apsolutizma Kukuljević napušta politiku i posvećuje se nauci. 1850. g. osnovao je »Društvo za povjesnicu jugoslavensku«, bio mu je predsjednik i redaktor društvenog naučnog časopisa (»Arkiv za povjesnicu jugoslavensku«). Od 1848. g. Kukuljević je zemaljski arhivar. Njegova djelatnost u arhivu kroz 12 godina ostavila je vidan trag u razvoju te ustanove. Kukuljević je 1855. g. imenovan prvim konzervatorom za Hrvatsku i Slavoniju, ostavivši za sobom veoma plodnu evidencijsku, zaštitnu i naučno-publicističku djelatnost. U isto doba Kukuljević je i potpredsjednik Matice ilirske (1851–1859).

Kad je Listopadskom diplomom 1860. g. vraćen u Hrvatskoj ustav, Kukuljević se vraća politici. 1861. g. postaje veliki župan zagrebački. U saborskim raspravama 1861. g. o odnosu Hrvatske prema Austriji i Ugarskoj Kukuljević zastupa koncepciju povezivanja s Austrijom, te s Ivanom Mažuranićem osniva samostalnu narodnu stranku 1864. g. Kukuljević je pokrenuo politički dnevnik »Domobran«, a 1865. g. imenovan je za banskog namjesnika. Uvođenje dualizma u Monarhiji znači slom njegovih političkih koncepcija. Smijenjen s položaja banskog namjesnika i župana Kukuljević se posvećuje književnom i naučnom radu.

III. Posljednji period njegova života ispunjen je naučnim i literarnim radom. Težište njegova historiografskog rada i dalje je u »Arkivu« (izlazi do 1875. g.). No pored objavljenih djela (Jura Regni. 1861–1862; Slovník umjetnika jugoslavenskih, 1858–1860; Acta Croatica, 1863.) pojavljuje se niz novih monografija i građe kao što su Codex diplomaticus I., II. (1874–1875), Julio Clovio (1878), Glasoviti Hrvati (1886) i dr. Iako Kukuljević nije napisao sustavnu hrvatsku povijest, ipak je izdavanjem historijskih izvora i brojnim monografijama dao veoma značajan prilog razvitku hrvatske historiografije. Od 1874. g. Kukuljević je bio predsjednik obnovljene Matice Hrvatske. Jugoslavenska Akademija znanosti i umjetnosti i brojne naučne ustanove u zemlji i na strani odlikovale su ga svojim počasnim članstvom. Umro je 1. VIII. 1889. u Puhakovcu.

IVAN KUKULJEVIĆ- SAKCINSKI

POUODOM 70-GODIŠNJICE SMRTI

IZLOŽBA OD 28. XI. 1959.—30. I. 1960.

POVIJESNI MUZEJ HRVATSKE
JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Ivan Kukuljević je bio jedan od najaktivnijih hrvatskih preporoditelja. Njegova djelatnost u hrvatskom narodnom životu bila je dugotrajna i veoma raznolika. On je u isto doba bio pjesnik, pripovjedač, dramatik, historik, paleograf, putopisac, književni historik, historik umjetnosti, a pored toga i aktivni političar. Prikupljao je i izdavao građu, pokretao časopise i zbornike, pisao kraće naučne rasprave i opširne monografije. Svestrano je ulazio u političku i kulturnu prošlost Hrvatske, te je postao najplodniji hrvatski naučni radnik u XIX. stoljeću. Cijeli njegov rad prožet je istim mislima i težnjama: uzdizao je ilirstvo i slavenstvo, pisao o potrebi sloge i veličao našu prošlost. U lijepoj književnosti bio je vrlo plodan i patriočan. Njegov naučni rad, iako po svojim rezultatima danas u mnogome zastario, predstavlja temelj moderne hrvatske historiografije. Kukuljevićeva ljubav prema nauci, njegova ustrajnost u radu i nadasve bogata ostavština čini ga jednim od najznatnijih hrvatskih ljudi prošloga stoljeća.

- I. Kukuljević je rođen 29. V. 1816. u Varaždinu. Djetinjstvo je proveo na očevu dobru u Jurketincu, a škole polazio u Varaždinskim Toplicama, Varaždinu i Zagrebu. 1833. g. prekida studij filozofije i postaje kadet u Kremasu. Od 1836. g. služi kao oficir u Beču, a zatim u Milanu, gdje je drugovao s Petrom Preradovićem. 1841. g. napušta vojsku i vraća se u Hrvatsku. Još kao kadet počinje pisati pjesme i historijske novele (najprije na njemačkom jeziku). U »Danici ilirskoj« (1837. g.) Kukuljević je štampao prvu pjesmu »Tuga za ljubom«. Dvije godine kasnije objavljuje prvu dramu »Juran i Sofija«. Do 1847. g. objavio je četiri sveska »Različitih djela«. Od 1845. g. je veliki sudac županije varaždinske. On je i zastupnik u Saboru, gdje je 12. V. 1843. g. održao prvi govor na hrvatskom jeziku. Nakon njegova historijskog govora od 23. X. 1847. g. Sabor je jednoglasno proglasio hrvatski jezik službenim umjesto latinskog.